

Kwartaalmonitor Horeca

Vierde kwartaal 2016

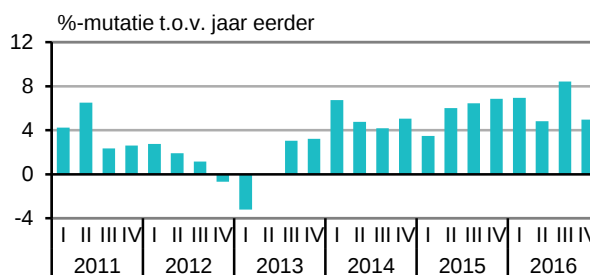
Sterke stijging omzet horeca

- Totaal horeca: Opnieuw meer omzet voor alle branches
- Prijzen, vacatures en faillissementen: Faillissementen gedaald
- Hotels: Drieënhalf jaar onafgebroken groei
- Restaurants: Al ruim zes jaar lang omzetgroei
- Snackbars, fastfoodketens, lunchrooms en ijssalons: Opnieuw grootste omzetstijging
- Kantines en catering: Kleine omzetgroei
- Cafés: Gematigde omzetgroei
- Economisch beeld: Consumentenvertrouwen op hoogste punt in ruim 9,5 jaar

De omzet van de horeca¹⁾ is in het vierde kwartaal van 2016 met 5,0 procent toegenomen ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De horeca zet nu al drieënhalf jaar onafgebroken meer om. Ook de werkgelegenheid en het aantal starters namen toe en er werd meer in hotels overnacht dan in dezelfde maanden een jaar eerder. Verder waren er duidelijk minder faillissementen in de horeca dan in het derde kwartaal. Daarnaast steeg het ondernemersvertrouwen naar recordhoogte sinds het vierde kwartaal van 2010.

¹⁾ Traditionele horeca, inclusief verblijfsrecreatie, kantines en catering

Omzetontwikkeling horeca¹⁾

Bron: CBS

[StatLine: Horeca; omzetontwikkeling](#)

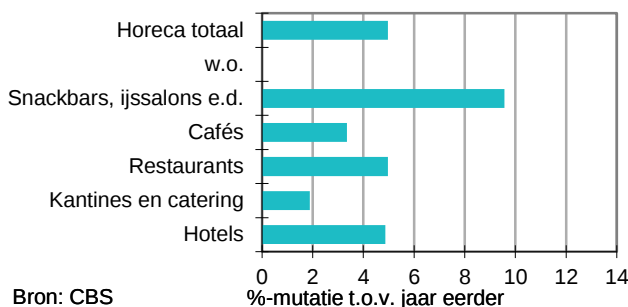
Totaal horeca

Opnieuw meer omzet voor alle branches

Alle branches binnen de horeca boekten, net als vorig kwartaal, een omzetgroei. De ontwikkeling van de totale horeca (5,0 procent) ligt wel een stuk lager dan in het vorige kwartaal, toen over de hele linie de omzet met 8,4 procent toenam. Het koude weer, vooral in oktober en november, zou de mindere groei deels kunnen verklaren. De groei is wederom het grootst bij snackbars, lunchrooms en ijssalons (9,6 procent). De restaurants en de hotels deden het ook goed met respectievelijk 5,0 en 4,9 procent groei. De cafés, inclusief koffiebars en eetcafés, deden met 3,3 procent ook goede zaken. De kleinste ontwikkeling (1,9 procent) kwam tot stand bij de kantines en catering.

In de hele branche kwamen er per saldo ruim 100 bedrijven bij, beduidend minder dan in het vorige kwartaal. Het totaal aantal bedrijven in de horeca bedraagt nu 53,4 duizend.

Omzetontwikkeling

Bron: CBS

[StatLine: Horeca; omzetontwikkeling](#)

[StatLine: Horeca; aantal bedrijven](#)

Prijzen, vacatures en faillissementen

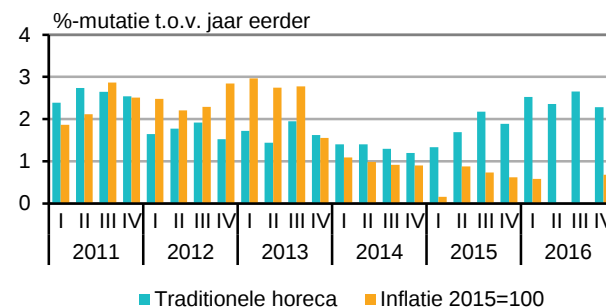
Prijsstijging horeca 2,3 procent, inflatie 0,7 procent

De prijzen in de traditionele horeca²⁾ lagen 2,3 procent hoger dan een jaar eerder. De prijsstijging is daarmee een fractie kleiner dan het derde kwartaal. De omzetgroei van 5,0 procent wordt voor bijna de helft veroorzaakt door prijsstijging en voor de rest door toename van het aantal consumpties en overnachtingen.

De prijsontwikkeling van de traditionele horeca ligt nu al drie jaar boven de inflatie. Vooral de laatste acht kwartalen is dat verschil groot. De inflatie, die een jaar geleden 0,6 procent bedroeg, kwam nu uit op 0,7 procent, een fractie hoger dus.

²⁾ Hotels (inclusief pensions en conferentieoordelen), restaurants, snackbars (inclusief lunchrooms en fastfoodrestaurants e.d.) en cafés.

Prijsontwikkeling

Bron: CBS

[StatLine: Horeca; prijzen](#)

[StatLine: Consumentenprijsindex](#)

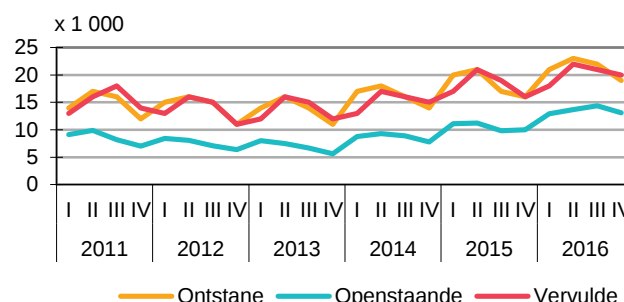
Aantal openstaande vacatures licht gedaald

Hoewel de omzet en het volume groeiden, is de werkgelegenheid in de horeca nauwelijks toegenomen. Aan het eind van het vierde kwartaal stonden er ruim 13 duizend vacatures open. Dat is iets minder dan het record van vorig kwartaal. Een jaar geleden stonden er aan het eind van dezelfde periode ruim 3 duizend vacatures minder open.

Het aantal vacatures dat in het vierde kwartaal ontstond was met 19 duizend slechts iets lager dan de 22 duizend van vorig kwartaal. Dat was het hoogste was sinds het tweede kwartaal van 2008.

De afname van het aantal ontstane en openstaande vacatures is een gebruikelijk patroon voor het vierde kwartaal. Ten opzichte van vorig jaar liggen de drie indicatoren allemaal hoger. Dit sluit aan bij de aantrekkelijke bestedingen in de horeca en het verdere herstel van de economie.

Aantal vacatures

Bron: CBS

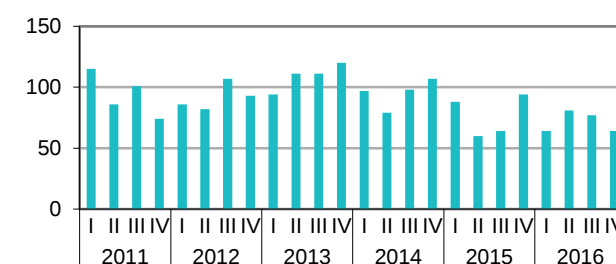
[StatLine: Vacatures](#)

Minder faillissementen in de horeca

Er gingen dit kwartaal 64 horecabedrijven failliet, 13 minder dan in het voorgaande kwartaal. Ten opzichte van een jaar eerder was het verschil in aantal faillissementen nog groter (-30). Bij de restaurants sloten 43 bedrijven gedwongen de deur. Een jaar eerder waren dat er nog 46. Bij de cafés en koffiebars werden er 11 faillissementen uitgesproken, een daling ten opzichte van 20 vorig jaar in het vierde kwartaal. In diezelfde periode gingen 12 hotels failliet. Dat waren er nu slechts 4.

In heel 2016 sloten in totaal 286 ondernemingen wegens faillissement hun deuren, over heel 2015 waren dat er 20 meer (306).

Aantal faillissementen

Bron: CBS

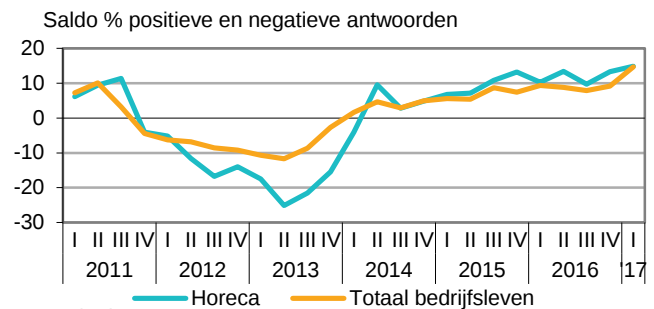
[StatLine: Uitgesproken faillissementen](#)

Gunstig sentiment in horeca

Het vertrouwen van de horecaondernemers is voor het tweede kwartaal op rij toegenomen. De stemmingsindicator staat nu op +15. In het vorige kwartaal was het ondernemersvertrouwen in de horeca +13. Het ondernemersvertrouwen is positief sinds het tweede kwartaal van 2014.

Het ondernemersvertrouwen is samengesteld uit drie (seizoengecorrigeerde) deelindicatoren: enerzijds de ontwikkeling van de omzet en van het economisch klimaat in het vorige kwartaal en anderzijds de verwachting voor de omzet in het lopende kwartaal. Vooral de ontwikkeling van het economisch klimaat draagt bij aan de toename van de het ondernemersvertrouwen.

Ondernemersvertrouwen (seizoengecorrigeerd)

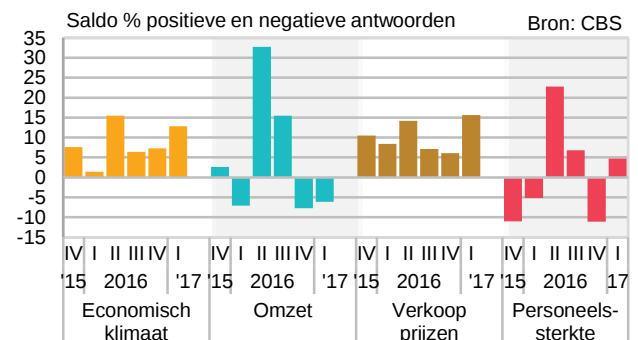

StatLine: Ondernemersvertrouwen Nederland

Lichte toename personeelssterkte verwacht

Per saldo 5 procent van de horecaondernemers verwacht voor het eerste kwartaal een toename van de personeelssterkte. In hetzelfde kwartaal vorig jaar was een afname van de personeelssterkte de overwegende verwachting. Per saldo gaat 13 procent van de ondernemers uit van een verbetering van het economisch klimaat. Het aantal ondernemers met een negatieve omzetverwachting voor het eerste kwartaal van 2017 is iets groter dan het aantal met een positieve verwachting. Hierbij moet worden aangetekend dat het seizoenspatroon bij de omzetten in de horeca een rol speelt. Per saldo verwacht 16 procent van de ondernemers een stijging in de verkoopprijzen door te voeren. Daarmee verschillen de verwachtingen voor wat betreft de verkoopprijzen aanzienlijk met de verwachtingen drie maanden geleden.

Verwachtingen horeca

StatLine: Conjunctureenquête Nederland

Hotels

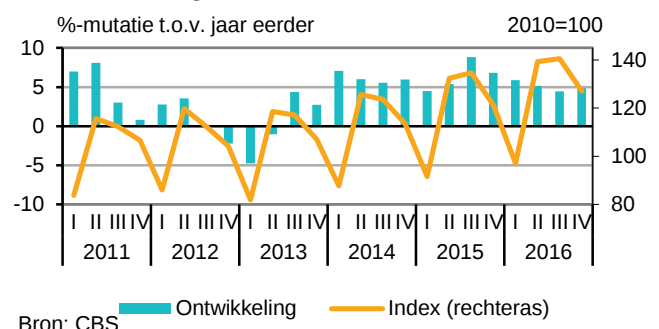
Drieënhalf jaar onafgebroken groei

De omzet van hotels, pensions en conferentieoordn groeide dit kwartaal met 4,9 procent. Dit is 0,5 procentpunt meer dan het vorige kwartaal, maar 1,9 procent minder dan de groei een jaar geleden. Het is tevens drieënhalf jaar op rij dat de omzet groeit ten opzichte van een jaar eerder. De groei nam sinds het derde kwartaal van 2015 wel langzaam af. Binnen de horeca is deze branche dit kwartaal de grootste groeier op twee na.

In de hotelbranche gingen in het vierde kwartaal 4 bedrijven failliet, evenveel als in het derde kwartaal en 8 minder dan een jaar eerder.

Met 100 oprichtingen en 65 opheffingen kwamen er dit kwartaal per saldo 35 hotels bij.

Omzetontwikkeling hotels

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

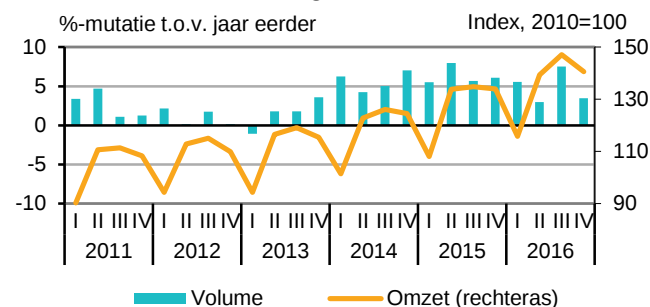
Restaurants

Omzet groeit al ruim zes jaar

In het vierde kwartaal groeide de omzet van restaurants met 5,0 procent ten opzichte van het vierde kwartaal van 2015. De prijsstijging bedroeg dit kwartaal 1,4 procent. Het volume, het aantal verkochte consumpties, is met 3,5 procent toegenomen. Hiermee boeken restaurants al meer dan drieënhalf jaar achtereenvolgende volumegroei en al ruim zes jaar omzetgroei.

In het derde kwartaal gingen 32 restaurants failliet. Dat is 1 minder dan in het vorige kwartaal en 2 minder dan in het vierde kwartaal van vorig jaar.

Volume- en omzetontwikkeling restaurants

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

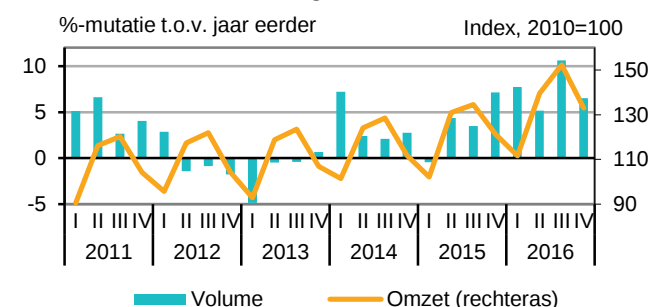
Snackbars, fastfoodketens, lunchrooms en ijsalons

Opnieuw grootste omzetstijging

De snackbars, waaronder fastfoodketens, thuisbezorgers, lunchrooms en ijsalons, boekten binnen de horeca, net als vorig kwartaal, de grootste omzetstijging. Dit kwartaal kwam die uit op 9,6 procent, waarvan 6,5 procent was toe te schrijven aan het aantal verkochte consumpties (volume). Gecorrigeerd voor de prijsontwikkeling stijgen de verkopen nu bijna vier jaar op rij. Ten opzichte van een jaar eerder was de prijsstijging van snacks en afgehaalde of bezorgde maaltijden 2,9 procent. Een kwartaal eerder was dat 2,3 procent.

Dit kwartaal werden 11 bedrijven in deze horecabranche failliet verklaard. Een aantal dat overeenkomt met dat van het vorige kwartaal en een fractie hoger ligt dan de voorgaande acht kwartalen.

Volume- en omzetontwikkeling snackbars, etc.

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

Kantines en catering

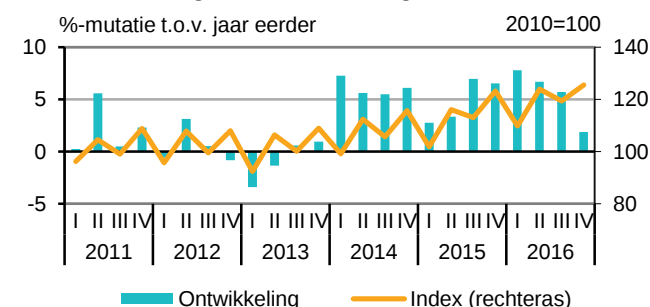
Kleine omzetstijging

Kantines en cateraars hebben 1,9 procent meer omgezet dan in het vierde kwartaal van 2015. Daarmee is het de kleinste groeier in het vierde kwartaal van 2016. In de eerste drie kwartalen van 2016 was de stijging beduidend hoger. Over heel 2016 was de stijging 5,5 procent, tegen 4,9 procent een jaar eerder.

Kantines en cateraars behalen al dertien kwartalen achtereenvolgende flinke omzetstijgingen, gemiddeld 5,2 procent ten opzichte van een jaar eerder.

In het vierde kwartaal gingen 4 bedrijven failliet, 4 minder dan een kwartaal eerder. Een jaar eerder gingen er 12 bedrijven failliet.

Omzetontwikkeling kantines en catering

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

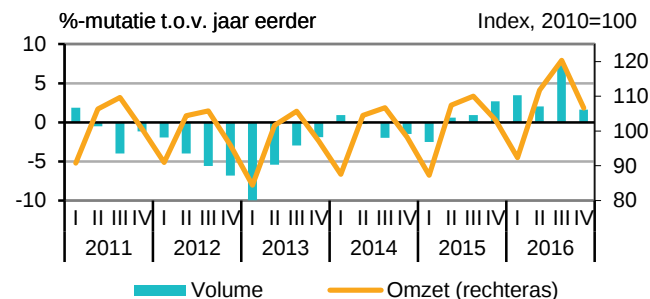
Cafés en koffiebars

Gematigde omzetgroei

De omzet van cafés en koffiebars kwam dit kwartaal uit op een stijging van 3,4 procent op jaarbasis, waar vorig kwartaal nog een stijging van 9,3 procent werd gerealiseerd. Er gingen 1,6 procent meer consumpties over de bar in het vierde kwartaal dan een jaar eerder. Daarmee steeg het volume voor het zesde achtereenvolgende kwartaal. De prijsstijging van 1,7 procent was precies even groot als vorig kwartaal. De afgenomen groei zou verklaard kunnen worden door het koude weer van het vierde kwartaal in tegenstelling tot het mooie en warme derde kwartaal.

In het afgelopen kwartaal gingen 11 cafés failliet, 8 minder dan in het vorige kwartaal en bijna de helft van een jaar eerder toen 20 cafés hun deuren moesten sluiten. Het saldo van oprichtingen (125) en opheffingen (230) van cafés kwam uit op -105.

Volume- en omzetontwikkeling cafés en koffiebars

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

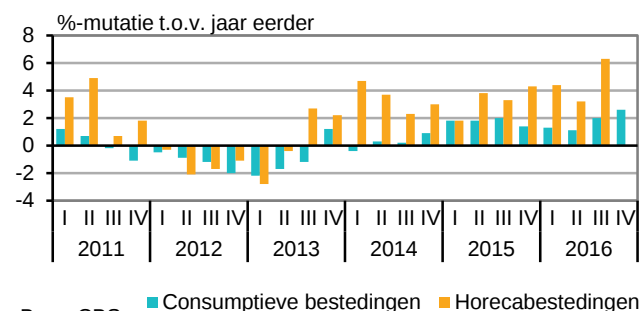
Economisch beeld

Hoogste groei bestedingen consumenten in negen jaar

Ook in het vierde kwartaal van 2016 hebben consumenten meer besteed dan een jaar eerder. Het was de grootste groei in negen jaar. De consumptie groeit al bijna drie jaar en het consumptievolume ligt voor het eerst sinds de crisis weer boven het niveau van de hoogconjunctuur in 2008.

Consumenten gaven in het vierde kwartaal van 2016 vooral meer uit aan kleding, auto's en elektrische apparaten. Ook werd aanzienlijk meer gas verbruikt door de relatief koude oktober- en novembermaand. Verder werd opnieuw meer uitgegeven aan diensten, zoals horeca, recreatie en cultuur. Deze diensten maken ruim de helft van de totale binnenlandse consumptieve bestedingen uit.

Binnenlandse consumptie door huishoudens (volume)

Bron: CBS

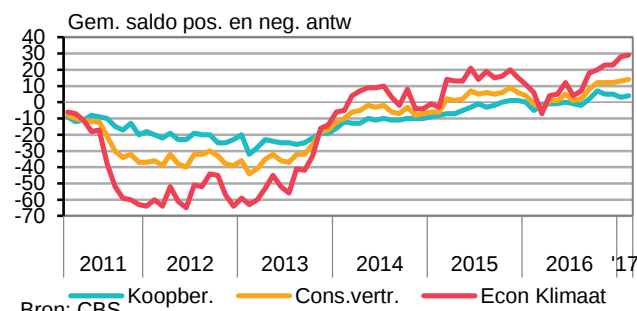
StatLine: Bestedingen; consumptie huishoudens

Vertrouwen consument op hoogste punt in ruim negen jaar

De afgelopen vijf maanden is de stemming van consumenten verder verbeterd. In februari 2017 bereikte het consumentenvertrouwen het hoogste niveau in negenenhalf jaar. Met 14 ligt het consumentenvertrouwen ruim boven het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar (-8). Het vertrouwen bereikte in april 2000 de hoogste stand ooit (27). Het dieptepunt werd bereikt in februari 2013 (-44).

Het oordeel over de economie fluctueert sterker dan het oordeel over de eigen financiële situatie. Over de algemene economische situatie zijn consumenten sinds maart 2015 vrijwel onafgebroken positief. De koopbereidheid lag in oktober 2016 op 7. Dat was het hoogste niveau in ruim 9 jaar. Daarna is de koopbereidheid wat teruggevallen naar 4 in februari. Het gemiddelde van de koopbereidheid over de afgelopen twintig jaar staat op -4.

Koopbereidheid consumentenvertrouwen (seizoengecorrigeerd)

Bron: CBS

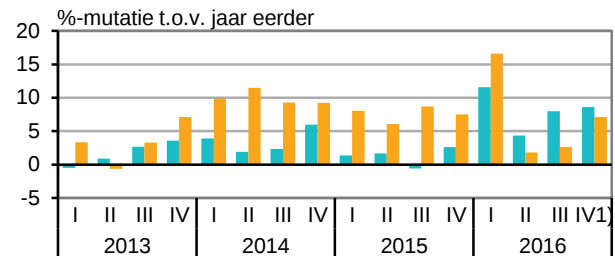
StatLine: Consumentenvertrouwen

Bijna 8 procent meer hotelovernachtingen

Het aantal overnachtingen in hotels steeg in de eerste twee maanden van het vierde kwartaal met 7,9 procent ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. De groei is daarmee sterker dan in het tweede en derde kwartaal.

Zowel Nederlanders als buitenlandse gasten brachten meer nachten door in hotels. Het aantal Nederlandse overnachtingen steeg met 8,6 procent. Buitenlandse gasten verbleven 7,1 procent meer nachten in hotels.

Overnachtingen in hotels

Bron: CBS
■ Nederlanders ■ Buitenlandse gasten

¹⁾ 2016-IV: Gebaseerd op de eerste twee maanden van het kwartaal
StatLine: [Logiesaccommodaties; gasten, overnachtingen](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers die op 25 november 2016 beschikbaar waren.
- Door gewijzigde methodiek is de reeks omzet horeca per 2014 herzien. Zie voor verdere informatie de toelichting van [StatLine: Horeca; omzetontwikkeling](#).
- De cijfers in deze publicatie zijn niet gecorrigeerd voor seizoeninvloeden. Indien dit wel het geval is, staat dit aangegeven in de tekst/grafiek.

Colofon

Tekst sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 30 november 2016

Meer informatie

CBS Infoservice: [Infoservice](#)
Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444

Staat van het MKB

Op zoek naar cijfers over midden- en kleinbedrijf? Behoeft u aan uitsplitsingen naar bedrijfsleeftijd, mate van groei, bedrijfsgrootte of bedrijfstak binnen het MKB? Bezoek dan www.staatvanhetmkb.nl en volg [@staatvanhetmkb.nl](#) op Twitter.